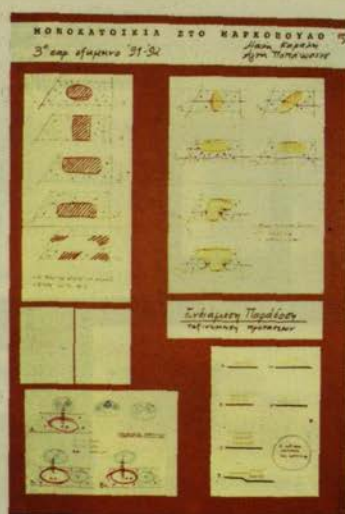

Πινακίδα από την έκθεση σπουδαστικών εργασιών του εαρινού εξαμήνου 91-92 στο μάθημα αρχιτεκτονικών συνθέσεων (Δεκέμβριος 1992), η οποία αναφέρεται στην ενδιάμεση παράδοση. Διακρίνονται κατηγορίες λύσεων ταξινομημένες με διάφορα κριτήρια.

* την παρουσίαση,
* τις ατομικές εργασίες (ανάλυση κατοικίας σπουδαστή - σχολιασμός παραδείγματος).

Όταν θελήσει κανείς να οργανώσει τη διδασκαλία του μ' έναν τρόπο παρόμοιο μ' αυτόν που προσπαθήσαμε να αναπτύξουμε στα δύο αυτά σημειώματα, θ' αντιληφθεί ότι θα συναντήσει πολλά προβλήματα και εμπόδια. Τα προβλήματα αυτά αναφέρονται σ'

όλο το φάσμα των σπουδών και στις συνθήκες που επικρατούν στο ΕΜΠ και στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων, και είναι τέτοια που κάποιες στιγμές, ευτυχώς ελάχιστες, σε σπρώχνουν να εγκαταλείψεις την προσπάθεια. Όμως, η ηθική ικανοποίηση που σου δίνει το αποτέλεσμα και η ανταπόκριση των σπουδαστών, δείχνουν πως αξίζει τον κόπο. Ελπίζουμε πως σ' ένα επόμενο σημειώμα, θα μας δοθεί η ευκαιρία να αναφερθούμε σ' αυτά τα προβλήματα, με πρόθεση να συζητηθούν και ν' αρχίσει έτσι η αντιμετώπισή τους.

ΜΑΙΟΣ 1993

Το κείμενο έχει ως βάση τις εισηγήσεις που έκαναν οι συγγραφείς στον κύκλο ομιλιών που διοργανώθηκε στα πλαίσια της έκθεσης των σπουδαστικών εργασιών του εαρινού εξαμήνου '91-92 στο μάθημα των Αρχιτεκτονικών συνθέσεων, το Δεκέμβριο του 1992.

Φοιτητικό Βήμα

Ανάπλαση Ποταμού Κηφισού (τμήμα από Νέα Φιλαδέλφεια έως Κρουονέρι)¹

των Ν. Γεωργακόπουλου, Θ. Τσέλιου

Ε Μ Π	
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ	
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ	
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	
ΕΘΜΑ: Ανάπλαση ποταμού Κηφισού (τμήμα από Νέα Φιλαδέλφεια έως Κρουονέρι)	
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Π. Κοσμιάκη, Ι. Στεφάνου	
ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Ν. Γεωργακόπουλος, Θ. Τσέλιου	
ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 1992-93 ΜΑΡΤΙΟΣ 93	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ 18 ΚΑΤ.1100000	
ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ: Πρόταση Βασική ιδέα ενσπρίσισης ορεινών όγκων Αττικής μέσω Κηφισού	

ΧΑΡΤΗΣ 1: Βασική ιδέα ενοποίησης ορεινών όγκων Αττικής μέσω Κηφισού (πρόταση).

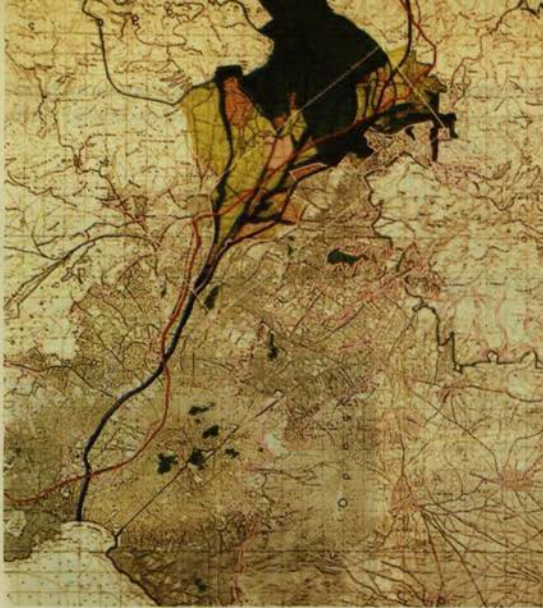
Το θέμα της διπλωματικής εργασίας προωθεί ο Οργανισμός Αθήνας, για ξεκίνησε με αφορμή ένα διάταγμα που κήρυξη ζώνης προστασίας γύρω από

τον Κηφισό στο ύψος από τη Ν. Φιλαδέλφεια έως το Κρουονέρι. Το αντικείμενο παρουσίαζε ενδιαφέρον, διότι μέχρι στιγμής δεν υπήρχε συνολική αντιμετώπιση για τον Κηφισό - το σημαντικότερο ποτάμι του λεκανοπεδίου της Αττικής - ούτε συντονισμένος σχεδιασμός της ευρύτερης περιοχής του.

Το ενδιαφέρον εσπρίστηκε στη μελέτη των προβλημάτων και των θεμάτων προστασίας του ποταμού και η προσέγγιση του θέματος αφορούσε σε τρία επίπεδα:

- α) Στο α' επίπεδο (χωροταξικό), εξετάστηκε όλος ο Κηφισός σε σχέση με το λεκανοπέδιο και -μέσα από τις εξελίξεις και τις μεταβολές των χρήσεων στο χρονο-εντοπιόστηκαν οι πιέσεις στην ευρύτερη περιοχή του ποταμού.
- β) Στο β' επίπεδο (πολεοδομικό), εξετάστηκε το βόρειο τμήμα του Κηφισού (από Ν. Φιλαδέλφεια έως Κρουονέρι), αναγνωρίστηκαν

(1) Το κείμενο είναι από τη διπλωματική εργασία των σπουδαστών του Τμ. Αρχ/νων Ν. Γεωργακόπουλου και Θ. Τσέλιου. Επιβλέποντες της διπλωματικής εργασίας ήταν η Π. Κοσμιάκη, λέκτορας, και ο Ι. Στεφάνου, αναπλ. καθ. στο Τμ. Αρχ/νων ΕΜΠ.

ΧΑΡΤΗΣ 2: Πρόταση για βαθμούς προστασίας ευρύτερης περιοχής Κηφισού.

οι προβληματικές περιοχές και οι ενόπτες φυσικής βλάστησης και εντοπίστηκαν οι τάσεις αλλοίωσης γύρω από την κοίτη του.

γ) Στο γ' επίπεδο, προοριζόταν οι ζώνες προστασίας και έγινε το πρώτο βήμα για μια πρόταση πολεοδομικής οργάνωσης σε ένα επιμέρους τμήμα του Κηφισού (ανάμεσα στο Τατόι και της Αδάμες) που επιλέχθηκε για να δεχθεί λειτουργίες πρασίνου και αναψυχής.

Από την ανάλυση προέκυψαν τα σχετικά με τη διατήρηση και την προστασία του Κηφισού προβλήματα, ενώ συγχρόνως εντοπίστηκαν και οι δυνατότητες που υφίστανται για το βόρειο τμήμα του ποταμού, που διατηρεί τα φυσικά του χαρακτηριστικά και περιβάλλεται ακόμα από αδόμητες ή αραιοδομημένες εκτάσεις. Οι στόχοι που τέθηκαν και αναποκρίνονται σ' αυτές τις δυνατότητες, είναι οι ακόλουθοι:

α) Να λειτουργήσει ο Κηφισός σαν μία σφήνα φυσικού τοπίου στο λεκανοπέδιο και να τονιστεί έτσι η υπερτοπική σημασία του για το υποβαθμισμένο περιβαλλοντικό κέντρο της Αθήνας.

β) Να ενοποιηθούν οι ορεινοί όγκοι της Πάρνηθας και της Πεντέλης (Τμήμα των οποίων προστατεύεται με διατάγματα) μέσω της σφήνας πρασίνου του Κηφισού, που ξεκινάει στο σημείο προσέγγισής τους. Με την ενοποίηση αυτή, δημιουργείται ένα ολοκληρωμένο σύστημα περιαστικού πρασίνου για την Αθήνα.

γ) Να διασφαλιστούν οι χείμαρροι που συμβάλλουν στον Κηφισό και οι λεκάνες απορροής τους, για να εξασφαλιστεί έτσι και η ύπαρξη του ίδιου του Κηφισού.

δ) Να διατηρηθεί ο γεωργικός χαρακτήρας της ευρύτερης περιοχής του ποταμού, που είναι η μοναδική μεγάλης έκτασης γεωργική περιοχή, μέσα στο λεκανοπέδιο σήμερα, και

ε) Να εξασφαλισθεί η φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής του ποταμού, μέσα από την προστασία της χλωρίδας, της πανίδας και του τοπίου της.

Με βάση τους παραπάνω στόχους, προτάθηκε σε επίπεδο χωροταξικού η επέκταση των ορίων των ζωνών προστασίας της Πάρνηθας και της Πεντέλης και η ενοποίησή τους με τη ζώνη προστασίας του Κηφισού. Τα ρεύμα-

τα που συμβάλλουν σ' αυτόν, λειτουργούν σαν κατευθύνσεις διόδου του φυσικού τοπίου από τους δύο ορεινούς όγκους, μέχρι την κυρίως κοίτη του ποταμού.

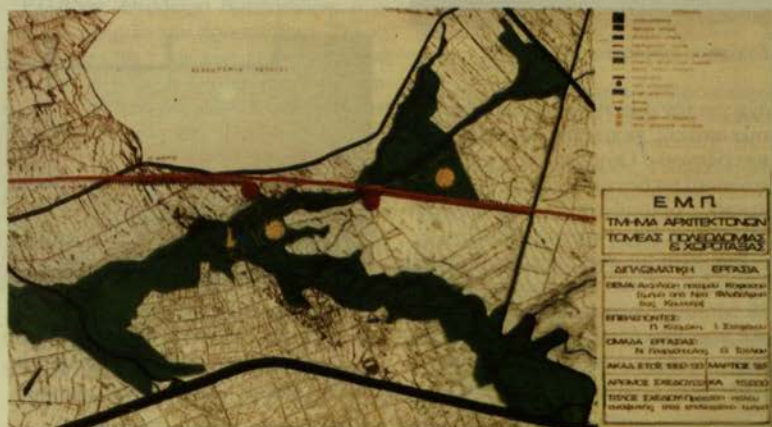
Σε πολεοδομικό επίπεδο, η πρόταση περιελάβε τρεις βαθμούς προστασίας (με ανάλογους περιορισμούς δόμησης), εκ των οποίων οι δύο πρώτοι ανήκουν στην κατηγορία της σημαντικής προστασίας και ο τρίτος σ' αυτή της περιορισμένης:

α) Α' βαθμός προστασίας, προτάθηκε για μια ζώνη πλάτους 100μ. (50 μ. εκατέρωθεν της κοίτης), η οποία κατά τόπους ελεγκτάθηκε για να περιλάβει υφιστάμενες δασικές εκτάσεις. Σ' αυτές τις περιοχές δεν επιτρέπεται δόμηση και προτείνεται αποκατάσταση του τοπίου.

β) Β' βαθμός προστασίας, προτάθηκε για τις γεωργικές εκτάσεις, για ένα πάχος επιστήμης και τεχνολογίας (εκθεσιακοί και ερευνητικοί χώροι ανοικτοί στο ευρύ κοινό), καθώς και για μερικές περιοχές κατοικίας που χαρακτηρίστηκαν σαν Ζ.Ο.Ε.

γ) Γ' βαθμός προστασίας, τέλος, προτάθηκε για περιοχές κατοικίας και βιομηχανίας που γειτνιάζουν με περιοχές σημαντικής προστασίας, για να προστατευθεί ο άμεσος περιήγητος των τελευταίων από ανεπιθύμητες καταστάσεις.

Στην έκταση που βρίσκεται ανάμεσα στο αεροδρόμιο του Τατοίου και τις Αδάμες προτάθηκε η δημιουργία ενός πόλου αναψυχής, λόγω των δυνατοτήτων πρόσβασης, του πλούτου της βλάστησης στην κοίτη και στα ρεονή του ποταμού και τέλος, λόγω διαφόρων άλλων ενδιαφερόντων φυσικών χαρακτηριστικών του τοπίου.

ΧΑΡΤΗΣ 3: Πρόταση πόλου αναψυχής στο επιλεγμένο τμήμα.

Στο κεντρικό σημείο της συμβολής του Κηφισού με έναν παραπόταμό του, προτείνεται η δημιουργία μικρού υδροβιότοπου-λίμνης, με μικρό φράγ-

μα και δραστηριότητες αναψυχής, πολιτισμού και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης γύρω απ' αυτόν. Η πρόταση αυτή συνδυάζεται με αποκατάσταση

της φυσικής βλάστησης και διαμόρφωση προϋποθέσεων για ανάπτυξη πανίδας στην περιοχή.

Η έκθεση της Φ.Λ.Α.Τ.

Η Φοιτητική Λέσχη Αυτοκινήτου & Τεχνολογίας Ε.Μ.Π., διοργάνωσε από τις 19 ως τις 21 Μαΐου, έκθεση μοντελισμού των φοιτητών του Πολυτεχνείου. Η έκθεση έγινε στο ισόγειο του κτηρίου διοίκησης, στην Πολυτεχνειούπολη. Η προσέλευση ήταν μεγάλη και το ενδιαφέρον των επισκεπτών εμφανές. Εκτέθηκαν κάθε είδους μοντέλα (στατικά και τηλεκατευθυνόμενα) ενώ στον ίδιο χώρο υπήρχαν και «περίπτερα» ορισμένων καταστημάτων. Το μεγαλύτερο και μάλλον εντυπωσιακότερο έκθεμα, πάντως, ήταν το «αυτοκίνητο οικονομίας» που ετοιμάζει η λέ-

τασκενή αυτοκινήτου». Στη συζήτηση έλαβαν μέρος - εκτός από τους φοιτητές και φοιτήτριες - ο Πρόεδρος κ. Ν. Μαρκάτος, οι Αντιπρυτάνεις κ.κ. Κ. Παναγόπουλος και Γ. Τσαμασφύρος, ο καθηγητής του τμ. μηχανολόγων κ. Κ. Σπέντζας, ο κ. Κ. Καββαθάς και ο κ. Β. Σκάβας. Να σημειώσουμε ότι από το πρωί της ημέρας ήταν έξω απ' το χώρο της έκθεσης το γνωστό, εντυπω-

Το αυτοκίνητο της Αγωνιστικής Ομάδας του Πολυτεχνείου.

Το SCAVAS SPORT II

σιακό και πάνω απ' όλα 100% ελληνικό αυτοκίνητο του κ. Σκάβα. Οι επισκέπτες θαύμασαν από κοντά ένα ελληνικό αυτοκίνητο, που δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από τα αυτοκίνητα της κατηγορίας του (σπορ) και του οποίου η κατασκευή έγινε από ένα μόνο άνθρωπο και κράτησε 20 ολόκληρα χρόνια! Επίσης, δίπλα στο SCAVAS SPORT II ήταν εκτεθειμένο και το αγωνιστικό αυτοκίνητο (ομάδας Ν) Civic V-Tec

τρέχει και κερδίζει! στο ελληνικό πρωτάθλημα ταχύτητας στην Τρίπολη. Το ίδιο βράδυ και μετά το τέλος της συζήτησης, ορισμένοι τυχεροί (μεταξύ των οποίων και ο κ. Σπέντζας) είχαν τη μοναδική ευκαιρία να νοιώσουν την επιτάχυνση ενός group N αγωνιστικού, αφού ο κ. Κόρακας τους πήγε από μία μικρή αλλά «γρήγορη» βόλτα.

Η έκθεση τελείωσε το απόγευμα της Παρασκευής, της 21 Μαΐου, οπότε κι

Το όχημα οικονομίας της λέσχης.

σχη για τον αντίστοιχο διαγωνισμό της τηλεοπτικής εκπομπής «Από τη θέση του οδηγού». Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά θαναύσια μοντέλα, ορισμένα εκ των οποίων, διακεκομμένα στις εκθέσεις IPMS.

Στα πλαίσια της έκθεσης, η λέσχη διοργάνωσε και πραγματοποίησε στις 20 Μαΐου ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Οι προοπτικές της χώρας και τον Έλληνα μηχανικό στη σχεδίαση και κα-

της αγωνιστικής ομάδας Πολυτεχνείου, με το οποίο ο πεμπτοετής φοιτητής του τμ. μηχανολόγων Κώστας Κόρακας,

έγινε κλήρωση δώρων τα οποία ήταν ευγενικές προσφορές των συμμετεχόντων καταστημάτων. Τα έσοδα από την πώληση των λαχνών, ενίσχυσαν το ταμείο της Φ.Λ.Α.Τ. Με δεδομένη την επιτυχία της διοργάνωσης, η Λέσχη είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα οργανώσει και του χρόνου ανάλογη έκθεση, ενώ οι πολύ ενδιαφέρουσες πτυχές που αναπτύχθηκαν στη συζήτηση, μάλλον θα οδηγήσουν στη συνέχισή της - ελπίζουμε το Φθινόπωρο.

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΜΠ

Μια ενδιαφέρουσα καλλιτεχνική πρωτοβουλία 23 φοιτητών του Τμήματος των Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ, υλοποιήθηκε με τη μορφή μιας έκθεσης Τέχνης. Τα εγκαίνια έγιναν στις 23 Μαρτίου και η έκθεση διήρκεσε 10 ημέρες.

Τα έργα που παρουσιάστηκαν, ήταν πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, φωτογραφίες, έγχρωμες και ασπρόμαυρες. Μια κοινή αίθουσα διδασκαλίας ήταν αρκετή, για να χωρέσει τις «καλλιτεχνικές ανησυχίες», όχι μόνο των φοιτητών, που συμμετείχαν, αλλά και του κόσμου - επισκέπτη, η σημαντική παρουσία του οποίου επιβράβευσε αυτή την προσπάθεια. Η άρτια οργάνωση της εκδήλωσης -καλοστημένα ταμπλό, κατάλληλη μουσική κ.λπ.- τόνιζε τη μεγάλη επιθυμία αυτής της φοιτητικής ομάδας, να δουλέψει η ιδέα.

Όλα ξεκίνησαν από μια παρέα φοιτητών, όταν, έχοντας επιστρέψει από μια έκθεση, έβγαλαν στοίχημα ότι θα μπορούσε να διοργανωθεί κάτι αντίστοιχο και στο Πολυτεχνείο. Μετά την ιδέα, ήρθε και η υλοποίησή της. Τα παιδιά δούλεψαν, για αρκετό καιρό, προκειμένου να στηθεί η έκθεση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο παρελθόν, τουλάχιστον στο τμήμα των Πολιτικών Μηχανικών, δεν είχε συμβεί κάτι ανάλογο. Μ' αυτό τον τρόπο, φάνηκε ότι ένας χώρος καθημερινός, που φαντάζει μίζερος, όταν υπάρχει κέφι, φαντασία, θέληση και συλλογική προσπάθεια, μπορεί να μεταμορφωθεί σε κάτι πολύ όμορφο.

Μακριά από πολιτικές σκοπιμότητες, η κίνηση αυτή αποσκοπούσε στο να τονίσει τη σημασία ανάλογων εκδηλώσεων για την εκπαίδευση. Η σπουδαιότητα αυτής της πολιτιστικής πρωτοβουλίας είναι αρκετά μεγάλη, αν σκεφτεί κανείς πως προέρχεται από ένα χώρο, όπως το Πολυτεχνείο, κατ'εξοχή τεχνοκρατικό.

Αξίζει να τονιστεί, πως υπήρξε σημαντική η στήριξη της Πρυτανείας του ΕΜΠ, τόσο ηθική, όσο και οικονομική, αλλά και όλης της πανεπιστημιακής κοινότητας. Την έναρξη της έκθεσης κήρυξε ο Νίκος Μαρκάτος, Πρύτανης

Οι καλλιτέχνες σε αναμνηστική πόζα.

του ΕΜΠ, ενώ τη χαρέτισε και ο Ι. Φραντζεσκάκης, πρόεδρος του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών. Επίσης, ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει για το ΤΕΕ, καθώς και για τον πρόεδρο του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος, Θεόδωρο Βουδικλάρη, ο οποίος στήριξε την προσπάθεια. Τέλος, σημειώνεται εδώ πως έκδηλη ήταν η επιθυμία τόσο των φοιτητών, που συμμετείχαν, όσο και των επισκεπτών, για τη διοργάνωση και προώθηση και άλλων αντίστοιχων δραστηριοτήτων.

Τη φοιτητική ομάδα, που κατέστησε δυνατή την υλοποίηση αυτής της τόσο σημαντικής πρωτοβουλίας, αποτελούν (αλφαβητικά) οι εξής:

Αλεξανδρή Ελευθερία, Αλεξανδρή Αργύρης, Αλευρίδη Μαργαρίτα, Γιαννημάρας Θάνος, Γιαρλέλης Χρήστος, Γρηγορίου Μαρία, Δημοτρακόπουλος Κώστας, Καλλιωνίτης Φώτης, Κουλό-

πουλος Νίκος, Μαρινάκης Βαρθής, Μερανός Γρηγόρης, Μονδέλος Στέφανος, Νησιώτης Δημήτρης, Παπαδάτος Μιχάλης, Πουλιάκης Χρήστος, Σαργέντης Φοίβος, Σπανός Κώστας, Συρίγος Ιάκωβος, Ταζάρτες Νικολής, Τσάλας Βαγγέλης, Τσουμάνη Ράνια, Φωτιάδης Γιώργος, Χυτήρογλου Σίμων.

Επίσης, εκτός από τους προαναφερθέντες, στην οργάνωση της έκθεσης βοήθησαν και οι: Ανδριτσάνος Βασίλης, Γρύλλης Ιάκωβος, Γιαρλέλη Μαρί-Λίζα, Ιωάννου Χριστίαννα, Κονδύλη Τζο, Κακονύκη Διονυσία, Μακρόπουλος Χρήστος, Σκληρός Κώστας, Σουκούρογλου Αλέκος, Τσελεπίδης Στάθης.

*Μαργαρίτα Αλευρίδου
Ιάκωβος Γρύλλης
Φοιτ. Τμ. Πολιτικών Μηχ. ΕΜΠ*

Μια έκθεση φωτογραφίας

Η ιδέα ήταν απλή. Θα μαζέψουμε τις φωτογραφίες και θα τις εκθέσουμε. Και μαζί κάποια γλυπτά και πίνακες. Για τους δύσπιστους, η πρόταση δεν ήταν απλή αλλά απλοϊκή. Και είναι αλήθεια ότι το τελικό αποτέλεσμα δεν εξέπληξε μόνο αυτούς αλλά και τους πολλούς επισκέπτες της έκθεσης.

Ήταν σίγουρα ρυθικίνδυνο. Το βασικό πρόβλημα δεν ήταν η οργάνωση, ούτε η έλλειψη εμπειρίας ούτε η κάποια προκατάληψη που συναντήθηκε. Ήταν ότι η όλη προσπάθεια, στήθηκε «στον αέρα» από ανθρώπους που δεν γνωρίζονταν, που δεν ήξερε ο ένας τι θα εκθέσει ο άλλος. Συνήθως, κάτι ανάλογο ξεκινά από κάποιο πυρήνα, που τα μέλη του έχουν διαπιστώσει ότι κοινό υπάρχει μεταξύ τους. Εδώ, το μόνο κοινό ήταν η επιθυμία, η ανταπόκριση στο κάλεσμα. Και ήταν αδύνατο ίσως να γίνει διαφορετικά, σε μια εποχή, σε μια πόλη και σε μια σχολή

που επιδρούν αρνητικά, αποξενώνοντας και αποπροσωποποιώντας.

Αν κάτι κερδήθηκε, ήταν ακριβώς μια επικοινωνία. Με αφορμή την έκθεση, αναπτύχθηκε ένα ζεστό κλίμα διαλόγου και επαφής (λίγο τυχαία, λίγο γιατί κάποια στιγμή συσσωρεύονται οι ανάγκες για κάτι τέτοιο). Και αυτό το κλίμα σίγουρα, βγήκε εν μέρει και προς τα έξω, προς τους επισκέπτες.

Η αρτιότητα των έργων και το ουσιαστικό περιεχόμενο των προτάσεων σε πολλά από αυτά, τελικά λίγο ενδιαφέρει. Η τέχνη έχει νόημα όταν συμβάλλει στην επικοινωνία. Και σήμερα ο μονόλογος που χαρακτηρίζει την εποχή, έχει περάσει και στα πολιτιστικά δρώμενα, με αποτέλεσμα να λειτουργούν περισσότερο ως είδος προς κατανάλωση.

Έτσι, ξερά, ένα πολιτιστικό γεγονός δεν αναβαθμίζει τίποτα. Σε πολλά πανεπιστημιακά ιδρύματα (στην «προηγ-

μένη» Δύση, για παράδειγμα) υπάρχουν ομάδες θεάτρου, κινηματογράφου, φωτογραφίας. Το πολιτισμικό επίπεδο είναι χαμηλό, χαμηλότερο από το δικό μας. Γιατί πολιτισμός είναι οι χώροι όπου ζουν οι άνθρωποι, ο τρόπος που ζουν και οι σχέσεις μεταξύ τους. Και σ' αυτά, σαν μηχανικοί, κατέχουμε τη ρυθμιστική θέση και άρα μπορούμε να συμβάλουμε πολύ περισσότερο με άλλες ενέργειες πιο σημαντικές από μια έκθεση. Γιατί, παρά την επιτυχία της στη βάση που αναλύσα, παρά το γεγονός ότι για τα ως τώρα δεδομένα αποτελεί θετικό βήμα, η εμβελεία της είναι μικρή.

Δεν «ξελασπώνουμε» ούτε εμείς ως φοιτητές ούτε οι διδάσκοντες, ούτε το Πολυτεχνείο τόσο εύκολα. Ας αναλάβουμε λοιπόν τις ευθύνες μας.

Χρήστος Γιαρλέλης
Φοιτητής Πολ. Μηχανικός

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΟΙΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ από το Εργαστήριο Αντισεισμικής Τεχνολογίας, Ε.Μ.Π. και Engineering Seismology Section, Imperial College

Η Ομάδα Εργασίας ΕΜΠ - Imperial College

Στις αρχές Μαΐου έγινε, στα πλαίσια του μαθήματος «Εμβάθυνση στην Τεχνική Σεισμολογία», εκδρομή στη σεισμόπληκτη περιοχή του Πύργου, καθώς και κατά μήκος του Κορινθιακού κόλπου. Το μάθημα αυτό που διδάσκεται από τον επίκουρο καθηγητή κ. Δ. Παπασταματίου, δεν είναι και τόσο γνωστό μεταξύ των φοιτητών του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών, γιατί είναι προαιρετικό. Είναι όμως ένα μά-

θημα που πραγματικά ενδιαφέρει οποιονδήποτε προτίθει να ασχοληθεί σοβαρά με τα προβλήματα της αντισεισμικής μηχανικής.

Η εκδρομή αυτή, που γίνεται για δεύτερη χρονιά φέτος, αποτελεί ένα αξιόλογο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας του μαθήματος, αλλά και το πιστότεγασμά του, αφού συγκεφαλαιώνει όλα όσα έχουν διδαχτεί και δίνει την ευκαιρία να εφαρμοστούν αυτά στην πράξη.

Αυτό όμως που κάνει πραγματικά διαφορετική αυτή την επίσκεψη, είναι ότι γίνεται μαζί με μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος της Τεχνικής Σεισμολογίας του Imperial College του Λονδίνου.

Τα μεταπτυχιακά τμήματα στην Αγγλία, σε μια προσπάθεια να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη, αλλά και προκειμένου να εκπαιδεύσουν τους φοι-

τητές σε εργασία υπαίθρου, έχουν περιλάβει στα προγράμματά τους υποχρεωτικές εκπαιδευτικές εκδρομές (field trips), που γίνονται αμέσως μετά τις εξετάσεις και πριν την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. Συνήθως, αυτές οι εκδρομές γίνονται σε άλλες χώρες, εκτός Αγγλίας.

Η ομάδα από την Αγγλία ήρθε συνοδευόμενη από τον καθηγητή Sarada K. Sarma και το γεωλόγο βοηθό του Matheiw Free. Αποτελείτο δε από πέντε πολιτικούς μηχανικούς από την Αγγλία, το Χόνγκ Κόνγκ, την Ταϊβάν, το Ιράν και τη Νέα Ζηλανδία. Αυτή συμπληρώθηκε από πέντε Έλληνες φοιτητές, δομοστατικούς και συγκοινωνιολόγους. Την ευθύνη και την επιμέλεια της εκδρομής είχε ο καθηγητής κ. Παπασταματίου.

Το ταξίδι ξεκίνησε από το πανεπιστήμιο Πατρών, όπου ο καθηγητής κ. Αθανασόπουλος μας ξενάγησε στα εργαστήρια εδαφομηχανικής και σεισμολογίας, ενώ ακολούθησε μια αναλυτική παρουσίαση των υπαρχόντων στοιχείων για τον πρόσφατο σεισμό στον

Απολογισμός της ημέρας στο ξενοδοχείο

Πύργου και των καταγραφών των ζημιών.

Την επόμενη μέρα, η εκδρομή συνεχίστηκε στον Πύργο, όπου μετά από μια αρχική επίσκεψη των σεισμολόγων περιοχών της πόλης και αναγνώριση των ζημιών, έγινε συστηματική καταγραφή και αξιολόγηση των ζημιών πέντε οικοδομικών τετραγώνων της πλειόσειστης περιοχής. Αυτό έγινε στη συγκεκριμένη περιοχή, όπου ήταν εγκατεστημένος και ο μοναδικός επιταχυνσιογράφος που κατέγραψε το σεισμό, προκειμένου να γίνει επιφανής η συσχέτιση των ζημιών με την εδαφική κίνηση.

...στη σεισμόπληκτη περιοχή του Πύργου

Αξίζει να σημειωθεί ότι η απογραφή αυτή, είναι η μοναδική μέχρι σήμερα που έγινε, στην πόλη του Πύργου, με στατιστική πληρότητα, παρά το γεγονός ότι αναγκαστικά περιορίστηκε σε σχετικά μικρό δείγμα.

Το επόμενο τμήμα της εκδρομής, αποσκοπούσε στην κατανόηση από τον

πολιτικό μηχανικό, της συμπεριφοράς της τάφρου του Κορινθιακού, στον οποίο έγιναν επισκέψεις σε διάφορες επιφανειακές εκδηλώσεις ρηγμάτων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίαζε η επίσκεψη στο αρχαίο λιμάνι των Κεγχρεών, όπου συζητήθηκε η συμβολή της αρχαιολογίας στη συμπλήρωση της σεισμικής ιστορίας ενός τόπου. Όλες αυτές οι πληροφορίες, αποσκοπούσαν σε μια βαθύτερη συζήτηση του σεισμού των

Αλκωνιδών (1981), η ο-

ποία έγινε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στην περιοχή της Περαχωράδας. Εκεί μπορούσαμε να δούμε και την επιφανειακή εκδήλωση ρηγμάτων που ανέδρασαν κατά το σεισμό αυτό. Εκεί έγινε επίσης, εξάσκηση των φοιτητών στη χρήση της πυξίδας και του κλισιμέτρου, για την αποτύπωση ρηγμάτων, καθώς και εξάσκηση στη χρήση του στερεοσκοπικού δικτύου Schmidt. Τέλος, έγινε σύγκριση των,

επί τόπου μετρήσεων, με αυτές που προέκυψαν από σεισμολογικές παρατηρήσεις, για το συγκεκριμένο σεισμό.

Η εκδρομή τελείωσε με επίσκεψη στον Ισθμό της Κορίνθου, όπου μαζί με τη συζήτηση της σεισμοτεκτονικής δομής της περιοχής, συζητήθηκαν και τα ειδικά προβλήματα που προκύπτουν, για την κατασκευή νέων γεφυρών της διαφύλαξης.

Οι ημέρες αυτές ήταν ιδιαίτερα γεμάτες για όλους, αφού κατά τη διάρκεια της ημέρας γίνονταν οι επισκέψεις και οι ασκήσεις, ενώ το απόγευμα στο ξενοδοχείο δίνονταν μικρές διαλέξεις που ανακεφαλαίωναν όσα είχαν παρουσιαστεί στο ύπαιθρο και παρουσιάζονταν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για το πρόγραμμα της επόμενης. Συχνά ακολουθούσαν ζωνιές συζητήσεις, ενώ διαφωνίες σε συγκεκριμένα θέματα

δεν ήταν σπάνιες, γεγονός που καταδεικνύει τη ρευστότητα μερικών θεμάτων στη σεισμολογία αλλά και την αξία της καλλιέργειας ορθής κρίσης και διαίσθησης του μηχανικού. Αυτό που αποκόμισαν - οι Έλληνες φοιτητές τουλάχιστον - ήταν η εμπειρία της συνεργασίας σε μια πολυεθνική ομάδα, όπου το κάθε μέλος έχει διαφορετική προέλευση, γνώσεις και πεδίο ενδιαφερόντων. Στα πλαίσια όμως μιας ομάδας εργασίας, ο καθένας προσφέρει την ειδικότερη γνώση του, προκειμένου η εργασία της ομάδας να προοιθεύεται με τον πιο πολυδιάστατο τρόπο.

Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι οι Έλληνες φοιτητές, δεν υστερούσαν ούτε

Εξάσκηση των φοιτητών στην αποτύπωση ρηγμάτων...

σε υπόβαθρο ούτε σε ειδικότερες γνώσεις από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Imperial, κάτι που οφείλεται

Θα πέσει... Δεν θα πέσει...

και στη σώστη προετοιμασία των φοιτητών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Η όλη οργάνωση της εκδρομής ήταν αρτιότατη και οφείλεται στις άοκνες προσπάθειες του καθηγητή Δ. Παπασταματίου, καθώς και του επιστημονικού συνεργάτη Δ. Ηλία, που φρόντισαν

για την οργάνωση της εκδρομής. Από τη θέση αυτή θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε επίσης, την εταιρεία του κ. Παραθύρα, που ευγενικά παραχώρησε στο Imperial College ένα μικρό λεωφορείο, καθώς επίσης και την Κοινοπραξία Κατασκευής του φράγματος

Ευήνου, που κάλυψε τα έξοδα της διαμονής των Ελλήνων φοιτητών.

*Αργύρης Π. Αλεξανδρής
Ελένη Α. Προτοπαλά
Φοιτητές του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.*

Ιατρικά και άλλα...

Το παρόν άρθρο θα επιχειρήσει να καταγράψει την υπάρχουσα κατάσταση στην Ιατρική υπηρεσία του Ε.Μ.Π., να σχολιάσει κάποια από τα κακώς κείμενα, καθώς και να καταθέσει κάποιες προτάσεις, που στόχο έχουν τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Σήμερα υπάρχουν:

- α) Ιατρείο στον Ζωγράφου, όπου εργάζονται 2 κλινικοί ιατροί και 1 εργαστηριακός καθώς και μία νοσοκόμα.
- β) Ιατρείο στο κτίριο Γκίνη, με 1 ιατρό και μία νοσοκόμα, το οποίο λειτουργεί «θεωρητικά» 7:30 π.μ. - 4:30 μ.μ. Γράφω «θεωρητικά» γιατί μετά τις 2:00 μ.μ. συνήθως υπάρχει λουκέτο.

Ακόμη, υπάρχει ακτινολογικό εργαστήριο με πλήρη υλικοτεχνική δομή, το οποίο παραμένει αναξιοποίητο εδώ και 7 χρόνια, από τότε δηλαδή που φτιάχτηκε. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αξία του εργαστηρίου υπερβαίνει τα 20.000.000 και ότι κάθε χρόνο το Ε.Μ.Π. πληρώνει αρκετά χρήματα σε διάφορα νοσοκομεία, προκειμένου οι πρωτοτείες να βγάλουν ακτινογραφίες θώρακα. Ακτινογραφίες που μπορούσαν κάλλιστα να βγουν στο ακτινολογικό του Ε.Μ.Π.

Το εργαστήριο προληπτικής ιατρικής, είναι και αυτό καλά εξοπλισμένο

αλλά δεν λειτουργεί, ελλείψει παρασκευάστριας. Η κατάσταση στο μικροβιολογικό εργαστήριο, σε σχέση με τα 2 προηγούμενα, είναι καλύτερη. Αλλά υπολειτουργεί χωρίς όμως να αξιοποιούνται όλες οι δυνατότητές του.

Από ότι φαίνεται, τα επιχειρήματα περί ελλείψεως πόρων δεν είναι πάντα πειστικά. Όταν η ανυπαρξία μακροπρόθεσμων στόχων και πολιτικής, υποκαθίστανται από συνεχείς αυτοσχεδιασμούς και προχειρότητες, τότε όσα χρήματα και να δοθούν, δεν θα υπάρξει αποτέλεσμα.

Τί μπορεί να γίνει;

Στη συνέχεια γίνονται κάποιες σκέψεις και προτάσεις, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι οι μόνες και οι καλύτερες.

* Θα πρέπει να λειτουργήσουν τα δύο εργαστήρια, που ενώ είναι εξοπλισμένα, παραμένουν κλειδωμένα. Αυτό μπορεί εύκολα να γίνει με πρόσληψη ενός απλού χειριστή ακτινογραφικού και μίας παρασκευάστριας, που ενδεχομένως η εργασιακή τους σχέση να είναι part-time.

Έτσι, όχι μόνο αξιοποιούνται τα υπάρχοντα μηχανήματα, όχι μόνο το Ε.Μ.Π. μακροπρόθεσμα κάνει οικονομία, αλλά παρέχονται και περισσότερες υπηρεσίες, χωρίς πολλά τρεχάματα, σε φοιτητές και εργαζομένους.

* Θα πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των εξετάσεων στο μικροβιολογικό εργαστήριο. Ουρικό οξύ και σάκχαρο, σπανίως βρίσκονται σε φοιτητές.

* Μπορεί να γίνει σύμβαση με γιαιτρους διαφόρων ειδικοτήτων (δερματολόγους, γυναικολόγους, οφθαλμιάτρους κ.λπ.), οι οποίοι θα έρχονται μόνο μια μέρα την εβδομάδα για να εξετάζουν.

* Θα πρέπει να υπάρξει η απαιτούμενη ενημέρωση στους φοιτητές για την ύπαρξη του ιατρείου και κυρίως για το τί προσφέρει, από τις γραμματείες των τμημάτων. Σ' αυτό το σημείο μπορούν να βοηθήσουν και οι φοιτητικοί σύλλογοι.

* Τέλος, πιστεύω ότι απαιτείται ιεράρχηση των στόχων του ιδρύματος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι, η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών δεν είναι οικονομικώς ανεξάρτητοι και ότι μεγάλος αριθμός από αυτούς αντιμετωπίζει βιοποριστικό πρόβλημα, και χωρίς βέβαια να επιθυμώ να θέσω το θρησκευτικό συναίσθημα κανενός, αναρωτιέμαι τί έχει προτεραιότητα, μια ακόμα εκκλήσια, ή ένα καλά οργανωμένο ιατρείο;

*Ιάκωβος Γρύλλης
Μέλος του Δ.Σ. του συλλόγου
φοιτητών Πολιτικών Μηχανικών*

Νέες εκδόσεις

Θόδωρος ΑΝΑ ΚΑΤΑΛΗΨΗ

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «Ύψιλον», το βιβλίο του γλύπτη και καθηγητή πλαστικής του ΕΜΠ Θόδωρου (Παπαδημητρίου). Συλλογή

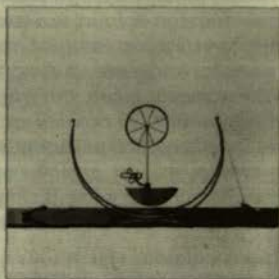
μικρών κειμένων, που δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα *Ta Néa* υπό μορφή επιφυλλίδων την περίοδο 1990-92, το βιβλίο αυτό είναι δημόσια έκφραση σχέ-

ψης του συγγραφέα που υιοθετεί μια ιδιότυπη μορφή Λόγου (έν-Τεχνου), ικανού να προβληματίσει τον αναγνώστη. Οι επιφυλλίδες εθίστα να απο-

ΘΟΔΩΡΟΣ

ΑΝΑ ΚΑΤΑΛΗΨΗ

Έκδοση / έκδοση

τελούν σύντομη, επιγραμματική και κυρίως γραμμική παράθεση σκεπτικού, για την περιγραφή, αποτύπωση ενός νοητικού όλου, που τείνει να αιτιολογήσει μια στάση-άποψη του συγγραφέα επί ενός σαφώς ορισμένου και περιχαρακωμένου, δομημένου αντικειμένου. Η ευχάριστη έκπληξη των κειμένων είναι ότι ο Θόδωρος παραβιάζει το σχήμα αυτό ευ-

θύς εξ αρχής, και στη συνέχεια συστηματικά παραβαίνει τους «κανόνες», που ο κοινός νους έχει καθιερώσει ως γραμμική πλεύσης των επιδιδομένων σε αυτό το συγγραφικό είδος.

Λόγος ασυνεχής, αναρτητικός, συνειρμικός που θέτει ένα ζήτημα για να το αναρέσει σωτηρά στην πορεία, παρεκκλίνοντας προς την αναζήτηση των «άλλων» στοιχείων - φαινομενικά εκτός δομής του- τα οποία όμως ορίζουν εξίσου το αντικείμενο, έστω και μέσω του οικειοθελούς ή καταναγκαστικού αποκλεισμού τους. Διότι το αντικείμενο του Λόγου ορίζεται εξίσου από όσα μέρη το συνπαταρτίζουν, μαζί και από το πλέγμα των σχέσεων στο οποίο αυτά εμβαπίζονται, αλλά και από τα «εκτός», ή μάλλον σε ίσο βαθμό από τα «εκτός» και τα «εντός». Θα τολμούσαμε να πούμε ότι το αντικείμενο του Λόγου, το νοητικό συγκεκριμένο που είναι ανθρώπινο δημιουργήμα («έννοια») και δεν ταυτίζεται με το πραγματικό αντίστοιχο του που απαντάται στη φύση, προσδιορίζεται μάλλον από εκείνη τη λεπτή, αόρατη χάραξη που το περι-ορίζει, παρά από κάποια συνδυαστική ιδίων γνωρισμάτων που του προσδίδουν ταυτότητα. Να προχωρήσουμε ακόμη περισσότερο λέγοντας ότι - κατά τη γνώμη μας, που ενισχύεται από την ανάγνωση των κειμένων - δεν είναι καν αυτή η χάραξη («διαχωριστική γραμμή») που μετράει, αλλά πολύ περισσότερο οι συνεχείς μετατοπίσεις της, που αυτές ορίζουν πολύ καλύτερα το α-

ντικείμενο. Διότι μόνο έτσι κάνουν ορατή τη χάραξη αυτή, κάπως σαν τον ενισχυτή που ανιχνεύει ένα σήμα-δείγμα επικινονομίας -μέσα από ένα λουτρό λευκού θορύβου. Αυτή η διαρκής μετατόπιση-αμφισβήτηση της χάραξης, των ορίων ενός νοητικού αντικειμένου, είναι μια συνειδητή λειτουργία ανιχνεύσης, αποκάλυψης της δομής, «αποδόμησής» του, η οποία αναδεικνύει πολύ περισσότερα στοιχεία του ερευνώμενου αντικειμένου από κάποιες «βαθείες τομές» που αποκαλύπτουν καταστρέφοντας. Θα λέγαμε αυθαιρέτως μεταφορικά, ότι ο συγγραφέας δεν ξεχνά την τέχνη του: ασκεί τη γλυπτική πάνω στο λόγο, λαξυδώντας το φαινομενικά ακατέργαστο υλικό, κατά τρόπο που η κάθε μορφή που αποκάλυπτεται να κρύβει μια άλλη, σε μια διαρκή διαδικασία που δεν φαίνεται να έχει τέλος.

Η παρουσίαση αυτή επηρεάστηκε από τη μορφή των κειμένων. Θα μπορούσαμε να είχαμε καταφύγει στην περιγραφή-απαρίθμηση των φαινομενολογικών όψεων των επιφυλλίδων (θεματολογία, περιεχόμενο-περίγραμμα). Πιστεύουμε όμως ότι κάτι τέτοιο θα είχε επιβάλει στα κείμενα ένα ασφυκτικό πλαίσιο, αναντίστοιχο της προβληματικής τους. Ελπίζουμε όμως, η ελευθερία της συνειρμικής γραφής, που επιλέξαμε σε τούτη τη σύντομη παρουσίαση, να ανταποκρίνεται καλύτερα στο πνεύμα των κειμένων.

Επετειακά

Εορτασμός της 25ης Μαρτίου

Από την άλωση της Βασιλεύουσας στην Ελευθερία

Στην αίθουσα Τελετών του Πολυτεχνείου (Πατησίων), γιορτάστηκε με μεγάλη λαμπρότητα η επέτειος της 25ης Μαρτίου 1821.

Τον Πανηγυρικό της ημέρας, με θέμα «Από την άλωση της Βασιλεύουσας στην Ελευθερία. Το χρονικό και το δίδαγμα της Ελληνικής εποποιίας» εκφώνησε ο καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργιών Ιωάννης Οικονομόπουλος.

Η εκδήλωση πλαισιώθηκε από καλλιτεχνικό πρόγραμμα που επιμελήθηκε ο συνθέτης Β. Μακρίδης, ο οποίος και

δημήθυνε τη χορωδία και ορχήστρα του ΕΜΠ.

Στο καλλιτεχνικό μέρος, η ηθοποιός Θάλεια Καλλιγά απήγγειλε με μοναδικό τρόπο τα ποιήματα «Προφητικός» του Κωστή Παλαμά και «Το πανανθρώπινο εμβατήριο της Ελλάδος» του Άγγελου Σικελιανού, η δε μακρή χορωδία και ορχήστρα του ΕΜΠ συμμετείχε στην εκδήλωση με το δημοτικό «Η κλέφτικη ζωή» (Solo) η φοιτήτρια Ευαγγελία Ανδρονίκου) και «Ελλάδα» σε ποίηση Φ. Σαραντόπουλου και μουσική Κ. Χάγιου και έκλεισε την εκδήλωση με τον Εθνικό Ύμνο.

Ευχάριστη έκπληξη προκάλεσε η συμμετοχή του Χορευτικού Τομέα του Μουσικού Τμήματος ΕΜΠ, που σε πρώτη εμφάνιση χόρευσε 4 παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς. Οι νεαροί σπουδαστές, που με μοναδική ζωντάνια και χάρη χόρευαν την Καραγκούνα, το Ζαγορίσιο, τη Γενοβέφα και τον Αντικριστό χορό Παραμυθιά, προκάλεσαν έντονο ενθουσιασμό και απέσπασαν θερμό παρρησιασμένο χειροκρότημα για την άψογη εμφάνισή τους.

Στη συνέχεια, παραθέτουμε τον πανηγυρικό της ημέρας, που εκφωνήθηκε